

Akwụkwọ Daniel - Nọmba Iri Anọ na Atọ

Ikpughe Ihe Nnọchianya nke Aruruala Mbibi n'Amụma Akwụkwọ Nsọ

Jeff Pippenger

2024-01-07

Nkọwapụta Pọl mere banyere Rom ndị ọgọ mmụọ dị ka ike ahụ nke gbochiri pápási iri elu n'ike n'afọ 538, ghorọ àmà ahụ William Miller matara nke guzobere “ihe a na-eme kwa ụbọchị,” n'akwụkwọ Daniel, dika ihe na-anọchi anya ikpere arụsị. Ndabere usoro William Miller dabeere n'elu ike abụọ ahụ na-ebute mbibi, nke bụ ikpere arụsị sochiri pápáízim. Nchọpụta kachasị mkpa Miller mere n'ikwado usoro ahụ bụ àmà Pọl n'ime 2 Ndị Tesalonajika, isi nke abụọ, ebe Pọl na-akọwapụta na mgbochi ahụ e tinyere n'ihu pápási, nke Rom ndị ọgọ mmụọ meputara, ga-ewepụ, ka e wee tinye “nwoke nke mmehie” ahụ n'ụlọ nsọ Chineke, na-egosi onwe ya na ọ bụ Chineke.

N'akwụkwọ Daniel, ihe nnọchianya nke “nke kwa ụbọchị” nke na-anọchi anya ikpere arụsị ka ihe nnọchianya nke ọchịchị ndị papa na-esochi mgbe niile, ma a kpọọ ya mmehie nke mbibi ma ọ bụ ihe arụ nke mbibi. Ma n'ịdọ aka ná ntị Kraịst doro ndị Kraịst banyere nnọchibido na mbibi nke Jerusalem nke mere n'ime afọ atọ na ọkara site na 66 ruo 70 AD, Kraịst kpọrọ “ihe arụ nke mbibi, nke Daniel onye amụma kwuru banyere ya” ihe iriba ama nye ndị Kraịst nọ na Jerusalem ka ha gbapụ ozugbo. Akụkọ ihe mere eme na-egosi na ihe iriba ama ahụ abụghị ihe nnọchianya nke Rom ndị papa, kama ọ bụ nke Rom ikpere arụsị. Ndị kwesiri ntụkwasi obi aghaghị imata ihe iriba ama ahụ, ma ọ bụrụ na ha ga-ezere nnọchibido na mbibi ahụ. “Ihe arụ nke mbibi, nke Daniel onye amụma kwuru banyere ya,” ọ bụ ihe nnọchianya nke Rom ikpere arụsị, ma ọ bụ nke Rom ndị papa?

Ya mere, mgbe unu ga-ahụ ihe arụ nke mbibi, nke e kwuru maka ya site n'onye Daniel onye-amụma, ka o guzo n'ebe nsọ, (onye na-agụ ya, ya ghọta:) mgbe ahụ ka ndị nọ na Judia gbaga n'ugwu: ka onye nọ n'elu ụlọ ghara iridata iwepụta ihe ọ bụla n'ụlọ ya: ma ka onye nọ n'ubi ghara ilaghachi azụ iwere uwe ya. Ahụhụ ga-adiri ndị ime na ndị na-enye nwa ara n'ụbọchị ndị ahụ! Ma kpee ekpere ka mgbapụ unu ghara ịdị n'oge oyi, maọbụ n'ụbọchị izu ike: n'ihị na mgbe ahụ ka nnukwu mkpagbu ga-adị, ụdị ya nke na-adịbeghị kemgbe mmalite nke ụwa ruo ugbo a, mba, ọ gaghị adikwa ọzọ ma ọli. Ma ọ bụrụ na a gaghị eme ka ụbọchị ndị ahụ dị mkpirikpi, ọ dighị anụ ahụ ọbụla ga-azoputa: ma n'ihị ndị a hoputara ahoputa ka a ga-eme ka ụbọchị ndị ahụ dị mkpirikpi. Matiu 24:15–22.

Nwannaanyi White na-ekwu okwu banyere otú e si mezuo ịdọ aka ná ntị a n'akụkọ ihe mere eme nke mbibi Jerusalem site n'afọ 66 ruo 70 AD, ma ọ na-egosi na ọkọloto, ma ọ bụ ihe nnọchianya nke ndị agha Rom, bụ ihe iriba ama nye ndị Kraịst ka nọ na Jerusalem ka ha gbapụ. Ya mere, “ihe arụ nke mbibi, nke Daniel onye amụma kwuru okwu banyere ya,” ọ bụ Rom ndị ọgọ mmụọ, ka ọ bụ Rom nke popu, dika Miller ji wulite nhazi echiche ya?

E duru William Miller ka ọ ghọta ma ngosiputa abụọ nke Rom (nke ikpere arụsị sochiri nke ndị popu), ma akụkọ ihe mere eme nke ọ bi n'ime ya manyere ya ile alaeze abụọ ahụ anya dika otu

alaeze. N'ezio kwu, ha bu otu alaeze, ma ha na-anochikwa anya alaeze abuo na-esochi ibe ha. N'ihu akuko amuma nke 1798, a manyere Miller ikwu banyere Rom di ka n'uzo bu isi otu alaeze. N'afu 1798, Miller kwenyere na Obibia nke Abuo nke Kraist ga-eme ihe di ka afu iri abuo na ise n'odinihu. O maara nke oma na Rom nke ndi popu anatawo onya na-egbu egbu n'afu 1798. N'ebe Miller no, o dighi alaeze uwa ozo ga-eso Rom nke ndi popu, n'ihu na Kraist na-achio iloghachi.

N'akuko ihe mere eme ebe Miller no, o ghotara na ihe oyiyi nke Daniel isi nke abuo nochiri anya alaeze ano nke uwa, n'ihu na nke ahụ bu ihe Daniel gbara ama banyere ya.

Alaeze nke ano ga-adikwa ike dika igwe: n'ihu na dika igwe na-akwasị ihe niile iberibe ma na-emeri ha, otu a kwa, dika igwe nke na-akwasị ihe ndi a niile, o ga-akwasị iberibe ma gwerie. Ma ebe i huru ukwu na mkpisi ukwu, akuku ya bu uru onye okpu ite, akuku ya kwa bu igwe, alaeze ahụ ga-ekewa; ma ike nke igwe ga-adi n'ime ya, n'ihu na i huru igwe ka e gwakotara ya na uru apiti. Daniel 2:40, 41.

Miller ghotara na e nwere naani alaeze ano, na alaeze nke ano na nke ikpezụ bu Rom, nke o matara site n'akuko ihe mere eme na o bu Rom ndi na-ekpere arusi soro Rom nke popu. Ala-eze nke ano, n'echiche Miller, n'ikwado okwu Daniel, bu "nkewa," ma n'ebe Miller no, nkewa ahụ nochiri naani odiche di n'etiti akuku nkiti na nke ime mmuo nke alaeze Rom. O ziri ezi, ma nghota ya nwere oke.

Miller ahughi na nkewa di n'etiti Rom ndi ogo mmuo na Rom nke ndi popu dabeere n'elu nkewa ahụ e welitere Pol ka o kpoputa. Pol (na Jon Onye Na-eme Baptizim), kowara na n'oge nke obe ihe nkiti ga-agafee buru nke mmuo. E nweghi nghota ahụ, a manyere Miller inakwere na Rom bu n'ezie otu alaeze nke nwere akuku abuo. Ma n'ezie, o ziri ezi (ma o dikwa oke okè). O pughi ihu na e ji Babilon nkiti nochie Rom nke mmuo, n'ihu na Rom nke mmuo (ndi popu) bukwaba Babilon nke mmuo.

Babilon nkiti, dika nke mbu n'ime alaeze ano di na Daniel isi nke abuo, ga-anochi anya alaeze nke ano, n'ihu na nke mbu na-anochi anya nke ikpezụ mgbe niile. A nochiri anya Rom nke ndi ogo mmuo site na Babilon, ma Rom nke ndi ogo mmuo na Babilon abuo nochiri anya Rom nke mmuo (papacy). Ya mere, papacy bu alaeze nke ise, e wee jiri Babilon nochite anya ya. Nke a bu isi ihe kpatara Nwanyị White ji tunyere ndoro n'agha nke Izrel nkiti na Babilon ruo afu iri asaa, na ndoro n'agha nke Izrel nke mmuo n'ime Babilon nke mmuo ruo afu otu puku nari abuo na iri isii.

"Uka Chineke di n'uwa no n'agha n'ezio kwu n'ime ogologo oge a nke mkpagbu na-adighi akwusi akwusi, dika umu Izrel e jidere n'agha na Babilon n'oge mbula ahụ." Prophets and Kings, 714.

Ya mere, Miller enweghi nsogbu n'igbanwegbanwe mmezu amuma ndi nke na-akowaputa Rome ndi ogo mmuo n'uzo doru anya kari, ya na Rome nke papal. Anyi ga-enye ihe atu nke a ka anyi na-aga n'ihu, ma o buru na anyi aghota na Miller huru Rome ndi ogo mmuo na Rome nke papal dika otu alaeze, anyi puru ighota ihe mere Miller ji enweghi nsogbu o bula na Jizos na-ezo aka n'"ihe aru nke mbibi, nke Daniel onye amuma kwuru banyere ya," dika mmezu metutara Rome ndi ogo mmuo, ebe o ka na-aghota mkpughe nke "ihe aru nke mbibi," n'akwukwo Daniel dika akara

nke Rome nke papal. Miller enweghi ike ihu ike ato ndi na-ebute mbibi ahụ, n'ih ike a ka usoro amuma ya ji buru nke nwere oke, o bu ezie na o ziri ezi.

Ma olee ka anyi ga-esi ghotā odiiiche di n'ime mmezu nke mere n'akuko ihe mere eme n'afō 66 AD, mgbe Rom nke ndi ogo mmuo tinyere okoloto ya n'ime ogige nsō nke ulō nsō, n'imezu amuma Kraist? O bu "ihe aru nke nkponkpo ebe togboro n'efu, nke Daniel onye amuma kwuru banyere ya," ihe nnochianya nke Rom ndi ogo mmuo ka o bu nke Rom ndi popu? Aziza nye nsogbu ahū di nnoo mfe mgbe i ghotara ike ato na-eme ka ebe togboro n'efu, kama ibu naani abuo. Anyi kwesiri ibido na nkowa Sister White nyere banyere mmezu amuma Kraist banyere mbibi Jerusalem.

"N'ikpogide Kraist n'obe nke ndi Juu ka mbibi nke Jerusalem di na ya. Obara a wusiri n'elu Kalfari bu ibu ahū kporo ha mikpuo n'ila n'iyi n'uwa a na n'uwa nke ga-abia. Otu a ka o ga-adikwa n'ubochi ukwu ikpeazu ahū, mgbe ikpe ga-adakwasi ndi juru amara Chineke. Kraist, nkume ngongo ha, ga-aputa mgbe ahū n'ebe ha no dika ugwu na-abo obō. Ebube nke ihu Ya, nke nye ndi ezi omume bu ndu, ga-abu nye ndi ajo omume oku na-erechapu. N'ih iahunanya a juruaju, amara a leliri anya, a ga-ebibi onye mmehie."

"Site n'otutu ihe atu na ido aka na nti ugboro ugboro, Jisos gosiri ihe ga-abu nsonaazu nye ndi Juu nke iju Okpara Chineke. N'okwu ndi a O na-agwa ndi nile no n'oge o bula ndi juru inabata Ya dika Onye-nzoputa ha. Ido aka na nti o bula bu nke ha. Ulō nsō a meruru emeru, nwa ahū na-erubeghi isi, ndi oru ubi ugha ahū, ndi na-ewu ulō na-eleli anya, nwere ihe ha kwekoro na ya n'ahumahū nke onye mmehie o bula. O gwula ma o chegharia, ikpe ahū nke ihe ndi ahū buru amuma banyere ya ga-abu nke ya." *The Desire of Ages*, 600.

Mgbe Pol kowara mgbanwe ahū si n'ihe nkiti gaa n'ihe ime mmuo, o na-egosi na o mere n'oge obe ahū, a ga-achoputakwa na mbibi nke Jerusalem metutara obe ahū kpomkwem. E mezuru mbibi nke Jerusalem nkiti, nke Babilon nkiti buru uzō mezu, n'oge ikpeazu site n'aka Rom nkiti, n'ih ike na Jisos na-anochi anya njedebe mgbe niile site na mmalite. Izopia ebe nsō ahū na ndi agha ahū, nke malitere site n'ike ndi ogo mmuo nke Babilon, kwesiri site n'ike ndi ogo mmuo nke Rom.

Mmebi ime mmuo nke Jerusalem ime mmuo ka Rome nke Pope mezuru, ma oge mmebi abuo ahū (nke nkiti na nke ime mmuo) na-anochite anya mmebi nke ndi Chineke site n'ike nke ato na-ebibi ihe, nke a na-akpo, n'ihe banyere Rome, Rome nke oge a.

E nwere ike ato na-eme ka ebe togbō n'efu, nke nke o bula na-akpagbu ndi Chineke. Dragon nke arusi, nke anu ohia sitere n'oke osimiri nke Katolik sochiri, nke anu ohia sitere n'ala nke United States (onye amuma ugha) soro ya. E jiri ike di iche iche nke arusi nochie arusi anya, ndi zopjara Izrel nkiti n'okpuru ukwu. N'oge ahū, ochichi popu zopjara Izrel mmuo n'okpuru ukwu ruo afō otu puku abuo na nari isii site n'afō 538 ruo 1798. Njiko ugboro ato nke dragon ahū, anu ohia ahū, na onye amuma ugha ahū bu Rom nke oge a, o na-ezopjakwa ndi Chineke n'okpuru ukwu n'oge "awa" nsogbu iwu ubochi Sonde. A na-anochikwa ike ato ahū na-eme ka ebe togbō n'efu—dragon ahū, anu ohia ahū, na onye amuma ugha ahū—anya dika Rom arusi, Rom popu, na Rom nke oge a.

N'ihe gbasara Mkpughe iri na asaa, ikpere arusi bu ndi eze anō mbu ahū; eze nke ise bu ochichi ndi poopu, ma ndi eze nke isii, nke asaa, na nke asato bu njiko ato nke Rom nke oge a.

Ma e nwekwara ndị eze asaa: ise adawo, otu nọkwa ugbo a, nke ọzọ abiaabeghikwa; ma mgbe ọ b́jara, ọ ga-anọriri obere oge. Ma anụ ọhía ahụ nke d́bu, ma adighizi, ọbuna ya onwe ya bu nke asato, ọ bukwa otu n'ime ndi asaa, ọ na-alakwa n'iyi. Mkpughe 17:10, 11.

N'ihe metutara Daniel isi nke abuo, ekpere arusi bu alaeze ano ahụ niile site na Babilon nkiti ruo na Rom nkiti. Babilon ime mmuo bu ochichi popu (isi olaedo ahụ), ma njiko ato nke dragon ahụ, anụ ọhía ahụ, na onye amuma ugha ahụ (Rom nke oge a), ka njiko ato nke Midia na Peshia ime mmuo, Gris ime mmuo, na Rom ime mmuo (onye a gworo onya onwu ya) nochiri anya ya.

Mgbe Jisos zoro aka n'“ihe aru nke mbibi, nke Daniel onye amuma kwuru banyere ya,” Ọ na-akowaputa “ihe iriba ama” puru iche nke Ndi Kraist ga-amata n'ime Rome ato ahụ nke ọ bu. Rome nke ndi ogo mmuo, Rome nke papal, na Rome nke oge a, ha niile na-emegbu ndi nke Chineke. A na-anochi anya mkpagbu ahụ n'amuma dika izoda ebe nsọ na usuu ndi agha. Jisos nyere ido aka na nti banyere nso nke mkpagbu ahụ maka oge ọ bu n'ime oge ato nke mkpagbu ahụ. Mgbe e debere “ihe iriba ama” nke ochichi Rome n'ime ebe nsọ, oge igbapu na Jerusalem eruola. Jisos ejighi okwu Daniel ahụ banyere “ihe aru nke mbibi” dika ihe nnochianya nke ike uwa, kama dika ihe nnochianya nke ihe iriba ama Ndi Kraist kwesiri imata.

“Jisos kwuputara n'ihu ndi na-eso uzọ Ya na-ege nti ikpe ndi ahụ ga-adakwasị Izrel nke dapuru n'okwukwe, karisiakwa ibo obọ mmegwara nke ga-abiakwasị ha n'ihia iju ha juru na ikpogide Mesaja n'obe. Ihe iriba ama doro anya nke a na-apughị imehie ga-ebute oke njedebe ahụ di egwu uzọ. Oge ahụ a na-atu egwu ga-abia na mberede, ngwa ngwa kwa. Onye Nzoputa wee doo ndi na-eso uzọ Ya aka na nti: ‘Ya mere, mgbe unu ga-ahụ ihe aru nke mbibi ahụ, nke e kwuru site n'onu Daniel onye-amuma, ka o guzoro n'ebe nsọ, (onye na-agu ya, ya ghota:) mgbe ahụ ka ndi no na Judia gbaga n'ugwu.’ Matiu 24:15, 16; Luk 21:20, 21. Mgbe a ga-eguzobe okoloto arusi nke ndi Rom n'ala nsọ ahụ, nke gbatiri otutu furlong n'ezị mgbidi obodo ahụ, mgbe ahụ ka ndi na-eso uzọ Kraist ga-achota nchekwa n'igbapu. Mgbe a ga-ahụ ihe iriba ama ido aka na nti ahụ, ndi ga-agbanahụ aghaghị ighara igbu oge obula. N'ala Judia dum, nakwa n'ime Jerusalem n'onwe ya, a ghaghị irube isi ozugbo n'ihe iriba ama ahụ nke mgbapu. Onye o mere buru na ọ no n'elu ulo agaghị agbadata n'ulo ya, obuna iji zoputa akụ ya ndi kasi di oke onu. Ndi na-arụ oru n'ubi ma ọ bu n'ubi vain agaghị ewe oge ilaghachi were uwe elu ha ha tohapuru n'akuku mgbe ha na-arusi oru ike n'okpomoku ehie. Ha aghaghị ighara ila azu obuna otu ntabi anya, ka mbibi izugbe ahụ ghara isonye ha n'ime ya.” The Great Controversy, 25.

N'akuku a, Nwanyị White kowara “ihe aru nke mbibi” dika “àmà a na-apughị ihie uzọ,” nke e ji “okoloto aruru aru nke ndi Rom” nochie anya ya, nke ha guzobere “n'ala nsọ” nke ebe nsọ ahụ. Jisos ejighi “ihe aru nke mbibi” ahụ nochie anya ike obula nke Rom ndi ogo mmuo ma ọ bu nke Rom papal, kama ọ bu dika “àmà.” Mgbe a debere “àmà” ahụ n'ala nsọ nke ulo nsọ ahụ, ndi Kraist kwesiri igbapu na Jerusalem “ka ha ghara idaba n'ime mbibi izugbe ahụ.” Nwanyị White gara n'ihu n'oge e mesiri n'otu akuku ahụ ma kowaa na amuma Kraist nke kporo mbibi ahụ nwere mmezu kariri otu.

“Amuma Onye Nzoputa ahụ banyere nleta ikpe di iche iche n'elu Jerusalem ga-enwe mmezu ozo, nke mbibi ahụ di egwu bu naani onyinyo di ntakiri ya. N'akara aka obodo a hoputara

ahoputa ka anyị puru ihu ikpe uwa nke juru ebere Chineke ma zoputakwa iwu Ya n'okpuru ukwu. Ojoo ka ihe ndeko nile nke ahuhu mmadu nke uwa huru n'ime otutu nari afọ ogologo ya nke mpụ. Obi na-aria oria, uche kwa na-ada mbà n'itughari uche n'ihe ndi a. Ihe si n'iju ikike nke Eluigwe puta adiwo egwu. Ma e gosiputara ihe nkiri ka njo kariya nke a n'ihe mkpughe nke odinihu. Ihe ndeko nke gara aga,—usoro ogologo nke ogba aghara, ogo, na mgbanwe ochichi, 'agha nke dike ... nke nwere mkpotu gbagoro agbago, na uwe a tughariri n'obara' (Aisaja 9:5),—gini ka ihe ndi a bu, ma e jiri ha tunyere ihe egwu nke ubochi ahụ mgbe a ga-ewepu Mmuo Chineke nke na-egbochi ihe ojoo kpamkpam n'ebe ndi ajo omume no, ka o ghara izokwa igbochi mgbawa nke aguu mmadu na iwe Setan? Mgbe ahụ uwa ga-ahụ, dika o na-ahutubeghi mbu, nsonaazu ochichi Setan.”

“Ma n'ubochi ahụ, di ka n'oge mbibi nke Jerusalem, a ga-anaputa ndi nke Chineke, onye obula nke a ga-achota na e dere aha ya n'etiti ndi di ndu. Aizaya 4:3. Kraist ekwuputawo na O ga-abia nke ugboro abuo iji kpokota ndi Ya kwesiri ntukwasị obi n'ebe O no: 'Mgbe ahụ ka ebo niile nke uwa ga-akwa akwa, ha ga-ahukwa Nwa nke mmadu ka O na-abia n'igwe ojii nke eluigwe n'ike na ebube di ukwu. O ga-ezigakwa ndi mmuo ozi Ya, n'uda opi di ukwu, ha ga-achikotakwa ndi a hoputara Ya site n'ifufe ano, site n'otu nsotu eluigwe ruo na nsotu ozo.' Matiu 24:30, 31. Mgbe ahụ, ndi na-erubeghi ozima isi ga-ala n'iyi site n'umi nke onu Ya, a ga-ebibikwa ha site n'ihè na-egbukere egbukere nke obibia Ya. 2 Ndi Tesaloniaika 2:8. Di ka Izrel oge ochie, ndi ajo omume na-ebibi onwe ha; ha na-ada site n'ajo omume ha. Site n'ibi ndu mmehie, ha etinyewo onwe ha n'onodu di nnoo iche n'otu ha ga-esi kwekwo na Chineke, agwa ha emebiela nke ukwu site n'ihe ojoo, nke mere na ngosiputa nke ebube Ya buuru ha oku na-erepia.”

“Ka ndi mmadu kpachara anya ka ha ghara ileghara nkuzi e bufeere ha n'okwu Kraist anya. Dika O doro ndi na-eso uzo Ya aka na nti banyere mbibi Jerusalem, na-enye ha ihe iriba ama nke mbibi ahụ na-abia nso, ka ha wee nwee ike igbanahu; otu a ka O si doo uwa aka na nti banyere ubochi nke mbibi ikpeazu, ma nyekwa ha ihe ngosi nke ibiaru ya nso, ka ndi niile choro wee gbanahu iwe ahụ na-abia. Jisos na-ekwuputa, si: 'A ga-enwekwa ihe iriba ama n'anyanwu, na n'onwa, na n'kpakpando; n'elu uwa kwa, mba di iche iche ga-ano n'oke nkuda mmuo.' Luke 21:25; Matthew 24:29; Mark 13:24–26; Revelation 6:12–17. Ndi na-ahụ ndi a na-ebute uzo obibia Ya ga-'amata na o di nso, obuna n'onu uzo.' Matthew 24:33. 'Ya mere, muru anya,' bu okwu ndumodu Ya. Mark 13:35. Ndi na-ana nti n'ido aka na nti ahụ agaghị ano n'ochichiri, ka ubochi ahụ wee jide ha na mberede. Ma n'ebe ndi na-agaghị amu anya no, 'ubochi nke Onyenwe anyi na-abia di ka onye ohi n'abali.' 1 Thessalonians 5:2–5.” The Great Controversy, 36, 37.

Mgbe Nwannaanyi White dere okwu ndi a, mmezu nke mbibi Jerusalem ka no n'odinihu. Ikpe mmeghachi omume a na-eme megide Rome nke oge a (agwo ukwu ahụ, anu ohia ahụ, na onye amuma ugha ahụ), n'ogwugwu uwa, na-anochi anya odida ikpeazu nke Babilon ime mmuo; ma Babilon ime mmuo (ochichi papal) adaalarị otu ugboro na 1798. Mbibi Jerusalem na-anochi anya ikpe mmeghachi omume nke Chineke n'elu nzuko uka dapuru n'ezi okwukwe.

Mbibi nke Jerusalem n'ime afọ ato na okara sitere n'afọ 66 AD ruo 70 AD na-anochi anya mbibi nke ikpe nkweghachi Chineke n'ogwugwu uwa nke a na-eweta n'elu Rome nke oge a (agwo ukwu

ahụ, anụ ọhịa ahụ, na onye amụma ụgha ahụ). Nnọchibido na mbibi nke Jerusalem, nke e mezuru site n'ekpere arụsị site n'afọ 66 AD ruo n'afọ 70 AD, dīruru kpomkwem afọ atọ na ọkara.

Nnọchibido na mbibi nke Jerusalem ime mmuo nke papalirim mezuru dīgidere afọ amuma atọ na ọkara, site na 538 ruo 1798. Ihe oyiya abuo ahụ na-anochite nnochibido na mbibi nke Jerusalem n'ime "awa" nke nsogbu iwu Uka nke Ubochi Izu Ike nke Rome nke oge a na-eweta. Nke ikpeazu n'ime mbibi atọ nke Jerusalem a na-atughari azu, dika e si gosi ya n'akwukwo Daniel.

Akwukwo Daniel na-amalite na Babilon na-emeri ma na-ebibi Jerusalem, o na-ejedebe kwa na mbibi Babilon na mmeri Jerusalem. N'ime agha atọ ndi ahụ nke o bula, e nyere Ndi Kraist ihe iriba ama nke mere ka ha mara na ha ga-agbapu n'agha na-abia. N'afọ AD 66, o bu mgbe ndi agha Rom nke ndi na-ekpere arusi tinyere ukpuru ha (okoloto agha ha) n'ala nsọ nke ebe nsọ ahụ. N'afọ 538, o bu mgbe e kpughere "nwoke nke mmehie," ka o no odu n'ulo nsọ nke Chineke (uka Ndi Kraist), na-egosi onwe ya na o bu Chineke, mgbe o nyere iwu ubochi Sode na Kansul nke Orleans n'afọ ahụ. Mmanye idebe Sode bu ihe ndi popu na-akowa di ka ihe akaebe nke ochichi ha n'elu uwa Ndi Kraist, n'ihu na ha na-arụ uka (n'ezie) na enweghi nkwardo maka ofufe Sode n'Okwu Chineke, na eziokwu ahụ bu na ha guzobere Sode dika ubochi ofufe n'ime Iso Uzo Kraist bu ihe akaebe na ikike omenala na omume ha sitere n'ikpere arusi di elu kari Akwukwo Nso.

N'afọ 538, a ga-ekewapu ndi Kraist n'Uka Rom, o bughị naani n'ihu na o bughị n'ezie Uka Ndi Kraist, kama n'ihu kwa na e tinyela akara nke ochichi pope n'ebe nsọ nke Uka Chineke. Nwanyị White na-akowa usoro nkewa nke akuko ihe mere eme ahụ nke malitere oge ahụ Uka Chineke gbapuru gaa n'ozara ruo afọ otu puku abuo na iri isii.

"Ma o dighi njikota di n'etiti Onye-isi nke ihè na onye-isi nke ochichiri, o dighikwa njikota puru idi n'etiti ndi na-eso ha. Mgbe Ndi Kraist kwetara ijikota onwe ha na ndi a toghariri naani okara site n'ekpere arusi, ha banyere n'uzo nke duru ha n'iga n'ihu, n'ihu kwa, puo n'eziokwu. Setan nuriiri onu na o nweela ihe iga nke oma n'ighogbu onugwu di ukwu nke ndi na-eso Kraist. Mgbe ahụ o tinyere ike ya n'oru n'ebe ndi a no n'uzo zuru ezu kari, ma kpalie ha ikpagbu ndi foduru n'idiri Chineke ezi-okwu. O dighi onye ghotara nke oma otu e si eguzogide ezi okwukwe Ndi Kraist dika ndi ndi bubu ndi na-agbachitere ya mere; ndi Kraist ndi a dapuru n'okwukwe, ebe ha jikotara onwe ha na ndi ibe ha ndi bu okara ndi na-ekpere arusi, duziri ogo ha megide akuku kachasi mkpa nke ozizi Kraist."

"O choputara mgbalie ike nke juputara n'onodu mgbagwoju anya ka ndi ga-anogide na-adi ntukwasị obi wee guzosie ike megide aghughu na ihe aru ndi e zoro n'okpuru uwe nchujà ma webata ha n'ime nzuko. A naghị anabata Bible dika ukpuru okwukwe. A kporo ozizi nke nnwere onwe nke okpukpe juru okwukwe, a kpookwa asi ma kpagbuo ndi na-akwado ya."

"Mgbe ogo di ogologo ma di njo gasiri, ndi ole na ole ahụ kwesi ntukwasị obi kpebiri ikwusi njiko obula ha na uka dapuru n'ezio kwukwe, ma o buru na o ka ju itohapu onwe ya n'ugha na ikpere arusi. Ha huru na nkewa bu mkpa a na-apughị izere ezere ma o buru na ha ga-erube isi n'okwu Chineke. Ha agaghị anwa anabata njehie ndi na-ebute onwu nye mkpuru obi nke ha, ma setipu ihe atụ nke ga-etinye okwukwe umu ha na umu umu ha n'ihe ize ndu. Iji nweta udo na idi n'otu, ha di njikere ime nkwenye obula nke kwekoru n'ibu ndi kwesiri ntukwasị obi nye Chineke; ma ha chere na obuna udo ga-abu ihe a zutara oke onu ma o buru na a chuo aja

ụkpurụ n'ihu ya. O buru na idi n'otu nwere ike idiri naani site n'ime nkwekorita n'eziokwu na ezi omume, mgbe ahụ ka odjiche diri, obuna agha." The Great Controversy, 45.

Anyi ga-aga n'ihu n'itule echiche ndi a n'akwukwo na-esonu.

"Ebighi ebi na-agbatu n'ihu anyi. Akwa mgbochi ahụ na-achọ ka e bulie ya. Anyi ndi no n'onodu a di nso, nke ibu oru di aro, ginu ka anyi na-eme, ginikwa ka anyi na-eche, nke mere anyi ji arapara n'ihu idi mfe n'anya nke onwe anyi, ebe mkpurubi na-ala n'iyi gburugburu anyi? Obi anyi o ghola nke siri ike kpamkpan? Anyi apughi inu ma o bu ghotu na anyi nwere oru anyi ga-aru maka nzoputa nke ndi ozu? Umuna, o bu unu so n'otu ahụ nke, ebe ha nwere anya, ha anaghi ahụ, ebe ha nwekwara nti, ha anaghi anu? O bu n'efu ka Chineke nyere unu omuma nke uche Ya? O bu n'efu ka O zitere unu ido aka na nti ugboro ugboro? Unu kwere nkwaputa nke eziokwu ebighi ebi banyere ihe na-achọ ibiakwasu uwa, unu kwere na ikpe Chineke na-adakwasu ndi mmadu, ma o nwere ike ka unu ka nogide n'inodu n'udo, n'ume ngwuro, n'enweghi nchebara echiche, na-ahụ ihe utu n'anya?"

"Ugbu a abughi oge ka ndi nke Chineke na-etinye obi ha n'ihe nke uwa ma o bu na-akpakoba aku ha n'ime uwa. Oge ahụ adighikwa anya, mgbe, dika ndiozi mbu ahụ, a ga-amanye anyi icho ebe mgbaba n'ebe ndi togboro n'efu na ndi naani ha no. Dika nnochibido Jerusalem site n'aka ndi agha Rom bu ihe iriba ama maka igbapu nke Ndi Kraist Judia, otu a kwa, ijide ochichi n'aka n'akuku mba anyi n'iwu nke na-amanye izu-ike nke popu ga-abu ido aka na nti nye anyi. Mgbe ahụ ka o ga-abu oge ihapu nnukwu obodo di iche iche, dika nkwarebe maka ihapu obere ndi ahụ ka e wee gaa n'ulo obibi zoro ezo n'ebe ndi dipuru adipu n'etiti ugwu. Ma ugbu a, kama icho ebe obibi di oke onu n'ebe a, anyi kwesiri idi na-akwadebe ikwaga n'ala ka mma, ya bu, nke eluigwe. Kama iji aku anyi emeju onwe anyi afo, anyi kwesiri imu ichekwa ihe. Onyinye o bu la Chineke nyefere n'aka mmadu kwesiri ka e jiri ya mee ka otuto Ya puta ihè site n'inye uwa ido aka na nti. Chineke nwere oru ndi Ya na ha na-aruko oru ga-aru n'obodo di iche iche. A ghaghi ikwado ozi anyi di iche iche; a ghaghi imeghe ozi ohuru. Iji mee ka oru a gaa n'ihu nke oma ga-achọ nnukwu mmefu ego n'ezie. A choro ulo ofufe, ebe a puru ikpo ndi mmadu ka ha bia nu eziokwu ndi a maka oge a. Maka nzube a kpomkwem, Chineke enyewo ndi nlekota Ya isi ego n'aka. Ekwela ka ihe onwunwe unu kekota n'oru azumahia nke uwa, ka oru a ghara igbochi. Wepunu aku unu n'ebe unu puru ijikwa ya maka uru nke oru Chineke. Zipunu aku unu buru unu uzọ gaa n'eluigwe." Testimonies, volume 5, 464.